

PADDESTOELEN in het ZWINBOSJES-complex

67516

Inleiding

In dit verslag wordt een overzicht gegeven van de tot hiertoe aangetroffen paddestoelen in de Zwinbosjes. Het onderzoek startte in 1977 en loopt nog steeds door. De thans opgestelde soortenlijst met ruim 400 soorten, is indrukwekkend, maar dient nog steeds als voorlopig beschouwd te worden. De oorzaak hiervan is dat sinds het begin van het onderzoek niet alle fungigroepen even intensief bestudeerd werden : de Ascomyceten bijvoorbeeld enkel de laatste twee jaar. Tevens werden niet alle delen van het complex in dezelfde mate onderzocht, en er werd tot nu toe ook minder aandacht besteed aan de voorjaarssoorten.

Waargenomen soorten

Er werd een alfabetische lijst opgesteld van alle soorten paddestoelen die ooit in het Zwinbosjescomplex werden aangetroffen. Voor de nomenclatuur werd de standaardlijst van de Nederlandse macrofungi gebruikt. De determinaties gebeurden, behalve door de auteur, ook door Patrick Lust, de Antwerpse mycologische kring, Eddy Everaert, Johan Debuck en Anonymus. Frank De Raeve en Jan Rammeloo (Nationale Plantentuin) en Bart Buyck (lab. voor Plantkunde van de Rijksuniversiteit te Gent) verleenden assistentie bij sommige determinaties. Aan allen hartelijk dank.

Van alle soorten werd een schatting gemaakt van hun frekwentie van voorkomen. Van de totaal 438 soorten zijn er :

78 algemeen tot zeer algemeen
121 minder algemeen tot vrij zeldzaam
239 zeldzaam of zeer zeldzaam.

Let wel : het betreft hier de frekwentie binnen het Zwinbosjes-complex.

Bespreken we nu kort twee groepen :

de aardsterren : er zijn vijf soorten van deze groep gevonden, maar uit de literatuur zijn er nog drie andere soorten bekend van Knokke. Van twee van die drie is de kans groot dat we ze nog zullen aantreffen in de Zwinbosjes, want beide soorten komen voor op droge, zandige of met mos begroeide kustduinen, een habitat dat in Knokke alleen nog in de Zwinbosjes te vinden is. Dit biotoop is tot nu toe ook door ons minder onderzocht. Van de vijf soorten is er één bekend als algemeen voorkomend, een andere als vrij zeldzaam uit het binnenduinrandloofbos. Van een derde soort is de vondst merkwaardig doordat ze normaal voorkomt in naaldbossen op Pleistoceen. De twee overige soorten, tenslotte, zijn zeer zeldzaam : voor één ervan is het de eerste vondst in België en de eerste in de duinen.

de wasplaten : wasplaten worden macroscopisch geken-

merkt door de wijd uiteenstaande, dikke, wasachtige lamellen met een scherpe snede, en door de felle levendige kleuren van de vruchtlichamen. Reeds vroeger was het sommige mycologen opgevallen dat wasplaten dikwijls met meer soorten tesamen en in grote aantallen groeien in zeer bepaalde lokaal voorkomende vegetaties. Hieruit ontstond het begrip **Hygrophorusgrasland**. Het werd door Schweers beschreven als *lage, venige, natte, zure weiden met hoge grondwaterstand, omzoomd*

door populieren en wilgen, waar een welige grasgroei belemmerd wordt door een rijke mossengroei.

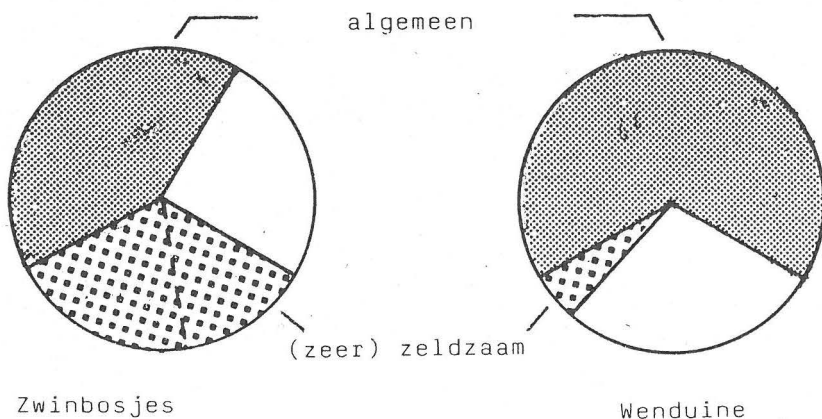

In de Zwinbosjes komen 13 soorten wasplaten voor, waaronder vele zeldzame soorten. Het gaat hier zelfs om het rijkste Hygrophorusgrasland qua soorten dat tot hier toe in België of Nederland gekend is.

Op deze schrale, mosrijke, kortgrazige Hygrophorusgraslanden in de Zwinbosjes komen, behalve wasplaten, nog vele andere Fungi voor. Tot de meest karakteristieke behoren de zeldzame **Knotszwammetjes**, verder ook Stuifzwammen, Bovisten en vooral Plaatjeszwammen, met meer dan 15 genera en vele tientallen soorten.

Evaluatie van de mycoflora in de Zwinbosjes

Om de mycologische betekenis van het gebied aan de hand van de soortenlijst te bepalen, werd van elke soort de algemene voorkomingsfrequentie opgezocht (uit de Nederlandse standaardlijst). Deze frequenties werden dan gegroepeerd in klassen. Van elke frequentieklasse wordt het procentueel aandeel t.o.v. het totaal aantal aangeduid. Voor de Zwinbosjes geeft dit het volgende resultaat. Veertig procent van de gevonden soorten behoort tot de algemeen voorkomende, **20 %** tot de **zeldzame** en **14 %** tot de **zeer zeldzame** soorten. Van de overige is de voorkomingsfrequentie niet bekend.

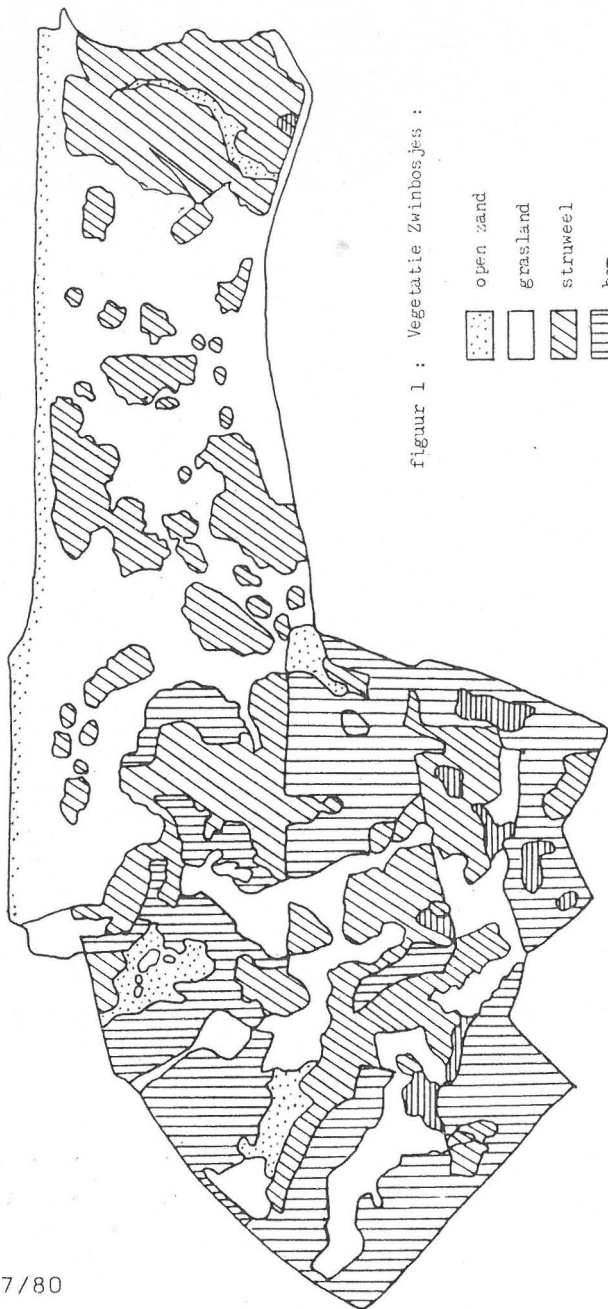
Dit is een zeer hoge score, ter vergelijking : in de duinbossen van Wenduine De Haan werden 153 soorten gedetermineerd waarvan 66% behoort tot de algemene en slechts 5% tot de zeldzame en zeer zeldzame soorten.

De grote mycologische rijkdom van de Zwinbosjes wordt voornamelijk bepaald door de rijkdom aan variaties in vegetatietypes en de vocht aanwezigheid waardoor belangrijke gradiënten bewaard bleven. Onder meer de vochtige wilgebroekbosjes en het elzenbos zijn waardevolle biotopen. Maar vooral in de graslanden en met name in de **Hygrophorusgraslanden**, komt de **unieke waarde** van het gebied tot uiting. Deze Hygrophorusgraslanden zijn bijzonder zeldzaam; in heel Nederland zijn er 60 met een gezamenlijke oppervlakte van minder dan 200 ha (op een totaal graslandareaal van 10.000 km²). De toestand in België is nog veel slechter; het is voldoende om even het duinbeleid onder de loep te nemen.

In de Zwinbosjes komen 13 soorten wasplaten voor; in Nederland is het maximum in één grasland slechts 11. Van de overige Belgische kustduinen kunnen wij alleen Oostduinkerke refereren met vijf tesamen voorkomende soorten (nog niet de helft van de Zwinbosjes) ! Een rijke en zeldzame wasplatenflora indiceert daarenboven een ook in andere opzichten waardevolle mycoflora.

Besluit

Het Zwinbosjescomplex is, wat paddestoelen betreft, een zeer soortenrijk gebied, met daarenboven een belangrijke concentratie van zeldzame soorten. Bepalend hiervoor is de grote variatie van waardevolle biotopen als wilgenbroekbosjes, elzenbroekbos en de gradiënten nat-droog en zoet-zilt in de graslanden. Veel soorten maken deel uit van een uiterst zeldzaam vegetatietype, **Hygrophorusgrasland**, dat hier buitengewoon goed ontwikkeld is, en waarvan het belang niet genoeg kan benadrukt worden.

figuur 1 : Vegetatie Zwambosjes :

- open sand
- grasland
- struweel
- bossen
- vochtig